Дата: 26.09.22 Клас: 5-Б (1гр.) Укр.мова Вч.: Харенко Ю.А.

Тема: Неологізми. Письменницькі новотвори

Мета: ознайомити учнів із застарілими словами та новими словами (неологізмами), їх особливостями та сферами вживання; розвивати навички доречного використання цих слів в усному та писемному мовленні; виховувати культуру мовлення школярів.

Хід уроку

- 1. Перевірка домашнього завдання. Запис дати.
- 2. Актуалізація знань. Вправа 99.

Вправа 104. Прочитайте текст. Визначте основну думку. Поясніть значення виділених слів. У разі потреби скористуйтеся тлумачним словником. Висловіть припущення, чи всім читачам зрозумілі ці слова. Чому? Коли, на вашу думку, виникли ці слова? З чим пов'язано виникнення їх?

Соимережеве покоління **ЗВИКЛО** спілкуватися назовні. Вести не приватні Колекціонувати блоги. шоденники, **a** вподобайки й *коменти*. Бути завжди на селфі... видноті, штампувати (3a М.Титаренко).

Шукаємо відповіді на запитання:

- Чому в мові виникають нові слова? Хто їх створює?
- Як довго слово є неологізмом?
- Чи архаїзми були колись неологізмами?
- Навіщо потрібні письменницькі новотвори?
- 5. Чи можна встановити день народження слова?

3. Вивчення нового матеріалу

Неологізми	Слова,	блог, гаджет селфі, чизкейк,
	що називають	коворкінг
	нові предмети	
	або поняття.	
Письменницькі	Авторські	Пантелеймон <u>Куліш уперше</u>
новотвори	неологізми,	використав слова <i>зграя, послуга,</i>
	які придумали	почуття, рівність; Іван
	письменники	Франко — <u>свідоцтво</u> , <u>чинник</u> ,
	і письменниці	привід; Леся Українка — про-
		мінь, невідборонно.

• Вправа 101 (письмово). Прочитайте слова, запишіть у зошит тільки неологізми. Обґрунтуйте свій вибір. Висловіть припущення щодо появи цих слів у мові.

Дайвінг, плавання, книжка, сузір'я, комп'ютер, дизайн, тирамісу, меседж, інновація, жупан, стикер, джура, смайлик, стартап, наплічник, пранк, жоржина.

Перевіримо себе!

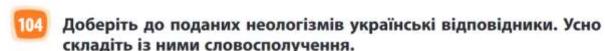
Дайвінг, плавання, книжка, сузір'я, комп'ютер, дизайн, тирамісу, меседж, інновація, жупан, <u>стикер</u>, джура, <u>смайлик</u>, стартап, наплічник, пранк, жоржина.

- Вправа 103 (письмово).
- Спишіть речення, визначте письменницькі новотвори й поясніть значення. Поміркуйте, з якою метою їх використали майстри слова.
- 1. Звірокоцький котозвір із вікна хижо визирнув надвір там весна! (*I. Андрусяк*). 2. Бджолиність золота гуде (*А. Малишко*). 3. У ластівки ластовенятко, в шовковиці шовковенятко, в гаю у стежки стеженятко, у хмари в небі хмаренятко, в зорі над садом зоренятко вже народилися (*М. Вінграновський*). 4. У нас, дорослих, є оця внутрішня щемка туга за співописом (*М. Титаренко*). 5. Ой гроза! Яка тривога! Громорегіт, вітросвист! (*І. Коваленко*).

Перевіримо себе!

1. Звірокоцький котозвір із вікна хижо визирнув надвір — там весна! (І. Андрусяк). 2. <u>Бджолиність</u> золота гуде (А. Малишко). 3. У ластівки — <u>ластовенятко</u>, в шовковиці — <u>шовковенятко</u>, в гаю у стежки — <u>стеженятко</u>, у хмари в небі — <u>хмаренятко</u>, в зорі над садом — <u>зоренятко</u> вже народилися (М. Вінграновський). 4. У нас, дорослих, є оця внутрішня щемка туга за <u>співописом</u> (М. Титаренко). 5. Ой гроза! Яка тривога! Громорегіт, вітросвист! (І. Коваленко).

- 4. Закріплення вивченого
- Вправа 104 (усно).

Лайк, буккросинг, блокбастер, постер, емодзі, спам, флуд.

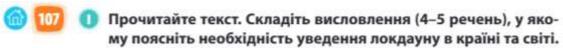
Довідка: бойовик; плакат; уподобайка; марнослів'я; небажані повідомлення; книгообмін; значки, що відображають емоції.

Перевіримо!

Лайк — уподобайка, буккросинг — книгообмін, блокбастер — бойовик, постер — плакат, емодзі — значки, що вдображають емоції, спам — небажані повідомлення, флуд — марнослів'я.

5. Домашне завдання.

Параграф 15, впр. 107 (одне завдання на вибір: або I, або III)

Словом 2020 року, за версією Collins Dictionary, стало слово «локдаун» (lockdown). У словнику локдаун потлумачено як «уведення жорстких обмежень на подорожі, соціальну взаємодію та доступ до громадських приміщень» (З інтернету).

Підготуйте презентацію або колаж на тему «Нові слова довкола нас». Висловіть ставлення до нових слів у мові.

Якщо III завдання обираєте для виконання домашнього завдання: намалювати в зошиті малюночки невеличким розміром, що будуть позначати нові слова — неологізми.

Виконані роботи надсилати на платформу Human, або на електронну адресу miladka2591@gmail.com